

GEMEENTE SCHERPENZEEL

MEMO

2020-35

datum : 20 april 2021

aan : de Raad

van : het college van burgemeester en wethouders

onderwerp : Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten

bijlage(n) :

Op 23 maart jongstleden heeft het College de beleidsregels voor de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) vastgelegd. Middels deze memo willen we u informeren over de TONK en de gemaakte beleidskeuzes.

Inleiding

Door de coronacrisis hebben sommige huishoudens te maken met een inkomensterugval, omdat zij hun baan zijn verloren of doordat zij als zelfstandig ondernemer geen inkomen hebben door (tijdelijke) sluiting van hun onderneming. Een deel van deze huishoudens komt in de problemen omdat hun vaste lasten doorlopen en hun inkomen (tijdelijk) ontoereikend is. Omdat hiervoor geen bestaande regeling is, heeft het Rijk de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) in het leven geroepen. De TONK is onderdeel van het economisch steun- en herstelpakket van het kabinet om huishoudens tijdens de coronacrisis te ondersteunen.

De TONK is een financiële tegemoetkoming in de vaste (woon)lasten en geldt van 1 januari tot en met 30 juni 2021. De uitvoering van de TONK is belegd bij gemeenten en wordt binnen het juridisch kader van de Bijzondere bijstand (Participatiewet) uitgevoerd. De gemeente dient hiervoor tijdelijke beleidsregels op te stellen. Elke gemeente heeft beleidsvrijheid om de TONK - binnen de kaders van de Participatiewet - naar eigen inzicht in te vullen.

Beleidskeuzes

Voor het opstellen van beleid hebben we de modelregelingen van Divosa bekeken. De meeste gemeenten in Nederland hanteren hieruit het 'Amsterdamse-' of 'Rotterdamse model'.

Het Amsterdamse model gaat uit van draagkracht naar inkomen en vermogen en gaat ervan uit dat aanvragers een deel van de lasten dragen die ook worden gedragen door iemand met een sociaal minimum inkomen.

Het Rotterdamse model gaat uit van twee vaststaande TONK tegemoetkomingen gedurende de looptijd van 6 maanden: € 750,- of € 1.500,- De tegemoetkoming in

het Rotterdamse model kan bij een deel van de aanvragen aanzienlijk lager zijn dan de vaste lasten. Het zal deze aanvragers geheel niet helpen met hun financiële problemen.

Het Rijk heeft gemeenten gevraagd om de regeling ruimhartig uit te voeren. In Scherpenzeel hebben we daarom gekozen voor het Amsterdamse model. Bij het opstellen van het beleid hebben we het advies van het Rijk gevolgd, maar gaan ervan uit dat inwoners – net zoals inwoners met een sociaal minimum inkomen – een bepaalde draagkracht hebben. Dit houdt in dat er bepaalde draagkrachtregels en drempelbedragen zijn waarvan wordt verwacht dat iemand met een sociaal minimum inkomen deze kan dragen. De volgende beleidskeuzes zijn gemaakt:

- *Inkomensterugval moet minimaal 30% zijn*
Om voor de TONK in aanmerking te komen, dient de aanvrager aan te tonen dat er een inkomensterugval is door de coronacrisis. We hanteren een inkomensterugval van minimaal 30%. Wanneer de inkomensterugval meer dan één derde van het (oude) inkomen is, kunnen de woonlasten naar inschatting te hoog oplopen en kunnen deze niet meer betaald worden.
- *Controle van recht op voorliggende voorzieningen*
Voordat men aanspraak kan en wil maken op de TONK, vinden we het belangrijk dat onderzocht is of men aanspraak kan maken op voorliggende voorzieningen. Voorbeelden van voorliggende voorzieningen zijn uitkeringen (WW, bijstand of Tozo), toeslagen (huurtoeslag of woonkostentoeslag vanuit de Bijzondere bijstand), tijdelijke betaalpauze van de hypotheek of huurverlaging. Mocht men gebruikmaken van een voorliggende voorziening, maar nog steeds in de problemen komen met het betalen van de vaste lasten, dan kan er (alsnog) aanspraak gemaakt worden op de TONK.
- *Naast de tegemoetkoming in vaste lasten voor huur/hypotheek, gas, water en elektriciteit, vergoeden we ook vaste autolasten*
De TONK is een tegemoetkoming voor de vaste privé woonlasten voor huur/hypotheek, gas, water en elektriciteit. Gemeenten hebben beleidsvrijheid om ook andere vaste lasten te vergoeden. Gezien de schaal en grootte van Scherpenzeel, is gekozen om ook de vaste autolasten van één auto (verzekering en motorrijtuigenbelasting) mee te nemen in de TONK. Dit geldt voor inwoners die de auto gebruiken voor noodzakelijke doeleinden als werk, school of gezondheidsredenen.
- *Drempelbedragen voor vaste lasten die ook gedragen worden voor iemand met een laag inkomen*
We gaan ervan uit dat inwoners die aanspraak maken op de TONK een bepaalde draagkracht hebben en een deel van hun vaste lasten zelf betalen. Inwoners met een laag inkomen (op sociaal minimum) worden normaliter geacht deze kosten te dragen, ook met eventuele aanvulling van sociale regelingen of toeslagen. Daarom vergoeden we de kosten boven onderstaande drempelbedragen:

- o Voor de kosten van de huur of hypotheek hanteren we een drempelbedrag van € 430,-. Dit bedrag sluit aan bij de maximaal toelaatbare kale woonlasten die overblijven voor mensen die voor huurtoeslag in aanmerking komen.
- o Het drempelbedrag voor de kosten van gas, water en elektriciteit is € 112,- per maand en gebaseerd op de gemiddelde kosten uit de NIBUD prijzengids. Voor elke extra medebewoner geldt een verhoging van € 21,- per maand. Van mensen met een sociaal minimum inkomen wordt ook verwacht dat zij deze kosten zelf dragen.
- o Het drempelbedrag voor de kosten van een auto is € 144,- per maand en gebaseerd op de gemiddelde vaste kosten van een miniklasse auto uit de NIBUD prijzengids. Van mensen met een sociaal minimum inkomen wordt ook verwacht dat zij deze kosten zelf dragen. Omdat de vaste kosten van een auto onderling verschillend kunnen zijn en hoog op kunnen lopen, vergoeden we voor deze lasten tot een maximum van € 50,- per maand (boven de € 144,-).
- *Inkomen en vermogen van partner worden meegerekend, eveneens het inkomen van alle medebewoners boven de 21 jaar (niet het vermogen)*
Net zoals bij andere inkomensregelingen wordt het inkomen en vermogen van de partner meegerekend bij de aanvraag. Voor de TONK verwachten we verder dat medebewoners van 21 jaar en ouder - die meer verdienen dan het sociaal minimum inkomen - ook bij kunnen dragen aan het huishoudinkomen (in deze bijzondere situatie). Alleen het resterende inkomen boven het sociaal minimum inkomen wordt meegerekend in het huishoudinkomen. Het vermogen van medebewoners wordt vrijgelaten bij de aanvraag.
- *Vermogensgrens overeenkomstig met huurtoeslaggrens Belastingdienst*
Inwoners komen in aanmerking voor de TONK indien zij onder de vermogensgrens vallen die ook geldt voor de aanvraag van de huurtoeslag. Zo gaan we uit van vergelijkbare grenzen die gehanteerd worden voor mensen met een sociaal minimum of laag inkomen.
We kiezen voor een hoger vrij te laten vermogen dan op grond van de Participatiewet. Op die manier zorgt de gemeente ervoor dat inwoners die met inkomensterugval te maken krijgen niet of in beperkte mate spaargelden moeten aanspreken.
- *Er geldt een maximumvergoeding van € 1.000 per maand*
We kiezen voor een maximumvergoeding van € 1.000 per maand. Hiermee komen we aanvragers met (relatief) hoge lasten tegemoet, maar zorgen we er ook voor dat er een maximum gesteld wordt en er geen onevenredig hoge druk ontstaat op de kosten.
Deze keuze is in lijn met andere (regio)gemeenten die het 'Amsterdamse model' hanteren, waarbij gekozen wordt voor maximumbedragen van € 1.000 tot € 1.500.

Budget

Het Rijk heeft € 260 miljoen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de TONK. Van deze € 260 miljoen dienen zowel de tegemoetkomingen van de TONK als de uitvoeringskosten betaald te worden.

Het precieze budget per gemeente is op dit moment nog niet bekend. Op basis van de verdeelsleutel die toegepast wordt, is het budget voor Scherpenzeel naar schatting

€ 80.000,-.

De TONK is een opneemregeling, waardoor we geen budgetplafond in mogen stellen. Hierdoor kan de gemeente een financieel risico lopen indien het aantal aanvragen hoger is dan het toegekende budget.

Op dit moment zijn er slechts een aantal aanvragen binnengekomen in Scherpenzeel. Ook in andere gemeenten is het aantal aanvragen beperkt. Hierdoor lijken we geen risico te lopen op budgetoverschrijding. Om de risico's zoveel mogelijk te verkleinen, blijven we het budget voortdurend monitoren. Mocht er een overschrijding dreigen, dan geven we direct een signaal af aan het Rijk. Het Rijk heeft aangegeven gemeenten tegemoet te komen indien het budget overschreden wordt.

Wij houden u als Raad op de hoogte van de TONK en het budget via de financiële rapportages.